

социалнитѣ сили. Тѣзи теории не изразяватъ катастрофитѣ въ материалнитѣ отношения, въ материалния животъ на дадено общество. Напротивъ, това сж „теории“, които размазватъ грапавинитѣ, които разтриватъ лещетата, които, съ една дума, примиряватъ.

Е, добръ! трѣбва ли да доказваме, че и по своето развитие, и по складътъ на своитѣ чувства, българскиятъ поетъ не можеше да държи смѣтка за тѣзи „теории“, които имаха своя зародишъ още въ учението на Огюста Конта и въ това на французкитѣ просвѣтители? Знаемъ, че напимѣръ Огюстъ Контъ желаше да организира обществото на научни основи, чрѣзъ науката, сир. и той желаше да замѣни всичко останало съ теорията. Но въ сърдцето на своята имажинерна организация той поставяше нѣщо гнило. Огюстъ Контъ искаше да се натовари, да се повѣри (*confier*) най-високата властъ въ държавата на една корпорация отъ учени. Не е нужно да се казва, че личната свобода, по този начинъ, неизбежно се опрощава во вѣки въ полза на една интелектуална аристокрация, и индустриална още, както добави отъ себе си единъ писателъ, която ще упражнява върху всички нѣща една деспотическа властъ.¹⁾

Е, добръ! и първитѣ двѣ и третата теория, сир. нито едната, нито втората, нито третата, съ своето

спокойствие, който и да било ораторъ. Рѣчта на Беноа бѣше измѣсена съ афоризми и съ духовити сентенции, сир. съ нѣща отъ които фантазиятъ има най-голѣма нужда, но разумътъ нѣма никаква полза. Шарлъ Беноа спечели „пропорционалното“ болшинство. Но когато „пропорционалното“ меншинство, въ лицето на единъ работникъ-гедистъ, поиска думата отъ „R. P.“, за да изкаже, какво мисли цѣла една партия по единъ „принципаленъ въпросъ“ — пропорционалното болшинство се обяви противъ пропорционалното меншинство. Шарлъ Беноа даваше командата на тая пропорционална комедия.

¹⁾ Ср. A. Fouillée, *Histoire de la Philosophie*, Paris 1892. стр. 427.